

ارزیابی نقش اختلاط کاربری در شکل‌گیری تعاملات اجتماعی در خیابانها (نمونه موردی: مقایسه تطبیقی خیابان پاسداران و خیابان سید قطب)

پردیس شیخ اسمعیلی^۱، منصور مولانایی^۲

۱- کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه کردستان
Pardissh94@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه کردستان
Mansour_1357@yahoo.com

چکیده:

امروزه با گسترش پارادایم‌هایی چون شهر فشرده، رشد هوشمند و نوشهرگرایی، کاربرد اختلاط کاربری زمین شهری - به عنوان یکی از اصول مهم این پارادایمها - در شهرسازی کشورهای پیشرفته گسترش یافته است و محققان مختلف سعی در گسترش ادبیات موضوع و روشهای ارزیابی کاربری زمین بر اساس مفهوم اختلاط کاربری داشته‌اند. مفهوم اختلاط کاربری به آن کاربریها و فعالیتهایی اشاره دارد که در یک فضای محدود در ارتباط با هم بوده و بر یکدیگر تأثیر میگذارند. در این میات یکی از اثرات اختلاط کاربری تأثیر بر روابط اجتماعی و شکل‌گیری کانون‌های اجتماعی می‌باشد. یکی از علایق پژوهشگران حوزه ی کاربری اراضی شهری سنجش مناسب میزان اختلاط کاربریها بوده است و سعی شده با استفاده از شاخص‌هایی درجه ی اختلاط و تنوع کاربریها را در سطح بخشهای مختلف یک شهر بسنجند. با توجه به اهمیت موضوع در این پژوهش که با هدف شناسایی نقش اختلاط کاربری در افزایش تعاملات اجتماعی در خیابان‌های شهری و با روش توصیفی تحلیلی و از نوع توسعه ای انجام شده سعی شده است با استفاده از شاخصهایی میزان اختلاط کاربری در خیابان‌های پاسداران و سیدقطب شهر سنندج سنجیده و پس از سنجش روابط اجتماعی در این دو محور و مقایسه تطبیقی نتایج اثرات اجتماعی اختلاط کاربری مورد ارزیابی قرار گرفت. در این سنجش که با استفاده از مدل AHP و بر اساس مقایسات زوجی در نرم افزار Expert choice انجام گرفت نتایج حاصل از همبستگی مقادیر بدست آمده نشان می‌دهد روابط معنا داری بین اختلاط کاربری و روابط اجتماعی در محورهای مورد مطالعه وجود دارد بطوری که این رابطه در مورد معیارهای عملکردی، دسترسی و پویایی خیلی زیاد و در مورد معیارهای کالبدی و ارتباطی زیاد بوده است. در این میان بیشترین تأثیر پذیری روابط اجتماعی از معیارهای اختلاط کاربری به ترتیب از معیارهای پویایی و عملکردی بوده است.

کلمات کلیدی: اختلاط کاربری، روابط اجتماعی، مدل تحلیل سلسله مراتبی، پاسداران، سید قطب

۱-مقدمه:

ساده‌ترین عنصر زندگی مشترک انسانی، کنش اجتماعی است. افراد به برقراری رابطه اجتماعی نیاز ذاتی دارند و به همین دلیل موقعیتهایی فراهم می‌آورند تا بتوانند رابطه اجتماعی را تجربه کنند. وقوع روابط اجتماعی نیاز به یک مکان و فضای تعریف شده دارد. فضایی که بتواند مجموعه‌ای از روابط اجتماعی و فرهنگی را میان گروه‌های خاص و مکان خاص برقرار نماید (Talebi, 2004: 162). از چنین فضایی به فضای عمومی یا فضای شهری یاد می‌شود. فضای عمومی از دوران گذشته تا کنون همواره از اهمیت زیادی برخوردار بوده است. به اعتقاد هابر